

Datahub seurantaryhmän Teams-kokous

Aika 10.9.2020 klo 12.00 - 15.00

Paikalla	Arto Rajala Suvi Lehtinen Riina Heinimäki Toivo Hurme Riitta Vaissalo Yrjö Kujala Tommi Pyhähuhta Pasi Kuokkanen	Työ- ja elinkeinoministeriö Energiavirasto Energiateollisuus ry Paikallisvoima ry Fortum Markets Oy Oy Turku Energia Caruna Oy Suomen EIFi Oy (asialistakohtaisissa 1-3)
	Pasi Aho (pj.) Kerttu Korpelainen (siht.) Pasi Lintunen Marko Juslin Fredrik Södö Esa Pietarinen	Fingrid Datahub Oy Fingrid Datahub Oy Fingrid Datahub Oy Fingrid Datahub Oy Fingrid Datahub Oy Fingrid Datahub Oy
Poissa	Ville Sihvola	Elenia Oy

Käsiteltävät asiat

1 Avaus ja esityslistan hyväksyntä / Pasi Aho

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 12.03 ja kävi läpi kokouksen esityslistan. Esityslistalle ei noussut lisättävää ja esityslista hyväksyttiin.

2 Edellisen kokouksen pöytäkirja / Aho

Käytiin läpi [edellisen kokouksen 9.6.2020 pöytäkirja](#) puheenjohtajan johdolla. Pöytäkirjaan saatiin muutamia tarkentavia kommentteja, jotka hyväksyttiin ja huomioitiin pöytäkirjan julkaistussa versiossa.

3 Yhteenveto tietoturva-vaatimuksista ja testiympäristöjen vaatimuksiin saaduista kommentteista sekä mahdollisista muutoksista / Södö ja Lintunen

Södö kävi luvuittain läpi tietoturva-vaatimukseen työryhmältä saadut kommentit sekä mahdolliset muutokset, jotka kommenttien pohjalta tehtiin. Koonti saaduista kommentteista löytyy pöytäkirjan liitteenä.

Johdantoon yhtenä kommenttina saatiin, että dokumentissa käsitellään pääosin markkinaosapuolten velvollisuuksia/vastuita ja Fingridin velvollisuuksien/vastuiden kuvaus jää epäselväksi. Södö kertoi, että Datahubiin koskevat velvoitteet on määritelty sähkömarkkina-alueissa, eikä Fingrid Datahubilla ole halua lähteä avaamaan lakivelvoitteita palvelusopimukseen. Energiavirasto valvoo Fingrid Datahubin toimintaa. Epäselvyyksien

Fingrid Datahub Oy

Katuosoite
Läkkisepäntie 21
00620 Helsinki

Postiosoite
PL 530
00101 Helsinki

Puhelin
030 395 5000

Faksi
030 395 5196

Y-tunnus 2745543-5, ALV rek.
etunimi.sukunimi@fingrid.fi
www.fingrid.fi

poistamiseksi keskustelussa esiin nousi pyyntö tehdä sopimusliitteeseen ristiviittaus, että sähkömarkkinaalaista löytyvät lain edellyttämät velvoitteet Fingrid Datahubille. Sähkömarkkinalain lisäksi sovellettavaa lainsäädäntöä ovat myös EU:n yleinen tietosuoja-asetus sekä tietosuojasta asetettu oma yleislakinsa, eli listattavaksi toivottiin kaikki se lainsäädäntö, joka sopimuksen osalta tulee huomioida.

Lintunen kävi luvuittain läpi testiympäristöjen vaatimuksiin työryhmältä saadut kommentit sekä mahdolliset muutokset, jotka kommenttien pohjalta tehtiin. Koonti saaduista kommentteista löytyy pöytäkirjan liitteenä. Yhteenvetona Lintunen kertoi, että kommentteja testiympäristöjen vaatimusten osalta saatiin kahdelta seurantaryhmän osapuolelta. Testiympäristöjen vaatimuksissa ei oteta kantaa osapuolen omiin ratkaisuihin esim. aineiston tuottamisen ja hallinnan osalta. Lintunen selvensi myös, että sopimusliite koskee datahubin tuotantokäyttöä ja että datahubin tuotannolliseen koekäyttöön tarvitaan erillinen sopimuksensa, josta tullaan tiedottamaan datahubin viestintäkanavien kautta.

4 Datahub-projektin tilannekatsaus / Juslin

Juslin kertoi ryhmälle datahub-järjestelmäprojektin tilannekatsauksen. Kertaukseksi Juslin näytti järjestelmän liiketoimintaprosessien toteumaa sekä toteutussuunnitelmaa. Juslinin esitys löytyy pöytäkirjan liitteenä.

Osavaihe 1 saatiin valmiiksi helmikuun alussa 2019, jolloin saatiin valmius liiketoimintarajapintaan. Osavaiheissa 2 ja 3 (kevät/kesä 2019) järjestelmään saatiin valmius mm. asiakastietojen ylläpitoon, asiakas- ja käyttöpaikkatietojen hakuun, asiakkaan valtuutukseen osapuolelta sekä sopimustietojen päivitykseen/päättämiseen. Osavaihe 4 valmistui syksyllä 2019 ja toi valmiuden mittaustiedon hallintaan, sopimustietojen perumiseen, tuotetietojen ilmoitukseen, laskurivitetietojen hakuun ja asiakkaan valtuutukseen asiakkaalta.

Osavaihe 5 valmistui maaliskuussa 2020 ja osavaihe 6 valmistui syyskuussa. Osavaiheessa 6 saatiin valmiiksi kaikki markkinaprosessit markkinaosapuolten sertifiointin näkökulmasta. Ryhmästä kysymyksenä esiin nousi, missä tilanteessa käytetään asiakkaan unohtaminen prosessia ja eihän pääse syntymään tilanteita, joissa datahub poistaa asiakkaan tiedot ilman että markkinaosapuoli saa tästä tiedon? Rajala kommentoi, että asiaa tulee miettiä paitsi yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisesti, myös huomioiden, että sähkömarkkinalaki tekee tiettyjä poikkeuksia tähän liittyen. Juslin lupasi selvittää asiaa Fingridin päässä.

Parhailtaan viimeistelyssä on osavaihe 7, jonka myötä saadaan valmiudet tasevirhelaskennan osalta, rakenteilla olevan käyttöpaikan hallintaan, valtuutusten päättämisestä ilmoittamiseen, asiakkaiden yhdistämiseen sekä varareitille mittaustietojen tuontiin. Tasevirhelaskenta on kehitetty osavaiheessa 6, mutta järjestelmätoimittajan testaus valmistuu osavaiheessa 7 ja näin ollen sitä ei vielä otettu mukaan osavaiheen 6 versioon.

Loppuasiakasportaalin viimeiset ominaisuuden viimeistellään myös osavaiheessa 7. Lokakuun 30. päivä osavaihe 7 tulee sisäiseen testiin ja tämän jälkeen datahubista on versio, jolla käyttöönotto voidaan tehdä. Osavaiheen 6 toiminnoilla voidaan kuitenkin jo tehdä sertifiointi. *Sihteerin kommentti: mittausten varatuonti ei valmistu kokonaan*

osavaiheessa 7 kuten Juslin kokouksessa esitti, virhe on korjattu pöytäkirjan liitteenä olevaan esitysmateriaaliin.

Suunnitelmissa on myös varttimittaustuen toteuttaminen ja sen osalta suunnittelu on käynnistetty. Varttimittauksen toimialatuen osalta suunnittelu on käynnistetty ja asiasta on tulossa tarkempaa tietoa loppuvuoden aikana. Avoimina asioina energiayhteisöt ja netotuslaskenta ovat vielä käynnistelyvaiheessa järjestelmätoimittajan kanssa.

Juslin näytti aikataulun järjestelmätoteutuksen tilanteesta, joka löytyy pöytäkirjan liitteenä. Kysymyksenä esiin nousi, pääsivätkö järjestelmätoimittajat kuluvalle viikolla (37) testaamaan osavaiheen 6 toiminnallisuuksia? Juslin vastasi, että näin on ja myös markkinaosapuolten testaukseen on tulossa syyskuussa osavaiheen 6 toiminnallisuudet. Osavaiheen 7 julkaisusta ei ole vielä tarkkaa päivämäärää tiedossa.

Juslin kävi lopuksi läpi osapuolten järjestelmien kehityksen keskeiset etapit markkinoiden kannalta, jotka löytyvät pöytäkirjan liitteenä. Fingrid Datahubin järjestelmän esitelmä on loppusuoralla ja tämän jälkeen päästään varsinaisiin testausvaiheisiin, mm. vastaanottotestaukseen.

5 Runbook-työn eteneminen / Pietarinen

Pietarinen kertoi työryhmälle datahubin teknisestä käyttöönottosuunnitelmasta Runbookista ja miten tämän suunnitelman jatkotyöstö etenee. Runbook tarkoittaa Käyttöönottosuunnitelmaa yksityiskohtaisemmalle ja teknisemmälle tasolle. Markkinaosapuolten tulee laatia oma tekninen käyttöönottosuunnitelmansa Datahubin Runbookin pohjalta. Suunnitelma koostuu kuvausdokumentista ([Datahubin teknisen käyttöönottosuunnitelman kuvaus](#)) sekä yksityiskohtaisesta Excelistä ([Datahub Runbook](#)), jotka ovat työstetty tiiviissä yhteistyössä toimialan työryhmien kanssa (Runbook- ja Käyttöönotto työryhmä). Pietarinen näytti listan markkinaosapuolista sekä järjestelmätoimittajista, jotka ovat mukana Runbook-työryhmässä, Pietarisen esitysmateriaali löytyy pöytäkirjan liitteenä.

Pietarinen kertoi, että kesäkuun alussa julkaistiin ensimmäinen versio Runbookista, jota lähdetään nyt viemään tarkemmalle tasolle. Myös Rollback-suunnitelma on työn alla. Testauksen myötä nousee varmasti esiin huomioitavia asioita myös Runbookin osalta. Avoimina asioina ovat vielä myös ydinjäädytysjakson keston pituus ja syksyllä tehtävien suorituskykymittausten perusteella tulee selviämään tarkemmin, kuinka kauan datahubin alkulataukseen (Titta -> datahub) on varattava aikaa. Kysymyksenä esiin nousi, hyödynnetäänkö tietokonversiopalvelua (Titta) mittaushistoriatietojen lataukseen? Pietarinen vastasi että toimijoiden suuntaan on edelleen suunnitelmissa kaksivaiheinen lataus.

Rollback-suunnitelman teko on jo pitkällä ja tavoitteena on viimeistellä suunnitelma vielä syyskuun aikana. Rollback-suunnitelma otetaan käyttöön vain äärimmäisessä katastrofitilanteessa ja se toimii osaltaan riskinhallintakeinona. 9.10. on tulossa Runbook aiheinen teemawebinaari. Ryhmästä kommenttina esiin nousi toive, että webinaarissa käytäisiin Runbook-ohjeistuksen sisältöä mahdollisimman yksityiskohtaiseksi läpi, sillä kaikki toimijat lukevat dokumenttia oman järjestelmänsä näkökulmasta ja näin ollen tulkintaeroja voi syntyä.

Puheenjohtaja kertoi, että Fingrid Datahub on suunnitellut myös ajankohtaisseminaari

korvaavan webinaarisarjan järjestämistä syksyn aikana. Huomiona ryhmästä esiin nousi, että webinaarien lisäksi fyysisiäkin seminaareja voi jo järjestää turvallisuusohjeet huomioiden.

Ylätason tavoitteena on, että kaikki tunnistetut avoimet asiat saadaan ratkaistua vuoden loppuun mennessä ja Runbook on valmis. Toki tämänkin jälkeen voidaan vielä testauksen ja harjoittelun yhteydessä löytää tarkennettavaa suunnitelmaan. Runbookin osalta parhaillaan työnalla ovat muun muassa käyttöönoton testauksen suunnittelu, käyttöönoton seurantatyökalujen määrittely, Titan tietolaatuun liittyvien raporttien kehittäminen käyttöönoton tueksi, ohjeistukset käyttöönoton tietovirhetilanteisiin ja teknisten riskien hallinta. Lopuksi Pietarinen esitti käyttöönoton alustavaa testaussuunnitelmaa, joka löytyy pöytäkirjan liitteenä.

6 Sertifiointin ajankohtaiskatsaus / Södö

Södö kertoi yhteenvedon ajankohtaisista kuulumisista markkinaosapuolten sertifiointitestauksesta. [Testaus- ja sertifiointipalvelusta](#) (Tepa) löytyy tällä hetkellä 25/33 käyttötapauksia myyjäroolille, 21/29 käyttötapauksia verkkoroolille ja 7/8 käyttötapauksia mittautiedoista vastaavalle roolille. Palveluun on suunniteltu yhteensä 70 käyttötapauksia, osa käyttötapauksista tulee kuitenkin olemaan vapaaehtoisia.

Tällä hetkellä 22 markkinaosapuolta ovat ottaneet Testaus- ja sertifiointipalvelu käyttöön. Ensimmäiset markkinaosapuolet ovat jo läpäisseet 1-luokan käyttötapaukset Tepassa. Södö näytti järjestelmätoimittajien sertifiointitestauksen tilannetta roolikohtaisesti ja pilottiryhmän testauksen tilannetta sekä listauksen sertifiointitestauksen välitavoitteista, joiden yhteenveto löytyy esitysmateriaalista pöytäkirjan liitteenä. Sertifiointitestaukseen liittyvä teemawebinaari järjestetään 16.9.2020.

Ryhmästä kysymyksenä esiin nousi, onko Fingridillä kokonaiskuva, miten realistisena asetettu sertifiointiaikataulu järjestelmätoimittajien/markkinaosapuolien näkökulmasta nähdään? Södö vastasi, että suurin osa järjestelmätoimittajista on pääsemässä ensimmäiseen välitavoitteeseen sertifiointin osalta, mutta toki myös huolen aiheita on ilmennyt. Tämän hetkisten tietojen mukaan 1- ja 2-luokan käyttötapauksien osalta järjestelmätoimittajat olisivat pääosin aikataulussa, mutta 3-luokan käyttötapauksien osalta on epävarmuutta. Pyhähuhta kommentoi tilannetta Empowerin asiakkaiden näkökulmasta, että 1- ja 2-luokan sertifiointiin pystytään aikataulussa, mutta tämän jälkeen sertifiointin aikataulu nähdään erittäin haastavaksi. Sertifiointivalmius koko laajuudessaan on arvioitu olevan valmiina helmikuussa 2022.

Puheenjohtaja kommentoi, että toivottavasti tunnistettuihin riskeihin löydetään mitikointikeinoja ja tehdään kaikki mahdolliset toimenpiteet. Huomioitava on, että moni toimialan yritys on aikataulussa. Välitavoiteseurannan kautta saadaan todellinen varmuus tilanteesta ja tätä ennen voidaan vain tehdä arvioita. Puheenjohtaja kertoi, että keskusteluja käydään eri markkinatoimijoiden ja sidosryhmien kanssa koko ajan. Empowerin ja Empowerin asiakkaiden kanssa käydään kolmikantakeskusteluja lähitulevaisuudessa.

7 Lainsäädäntöhankkeet (mm. asetusmuutokset) / Rajala

Rajala kertoi ryhmälle ajankohtaisia kuulumisia lainsäädäntöhankkeiden ja asetusten valmistelun tilanteesta. Keväällä voimaan astui eduskunnan toimesta käsittelyrajoitus ja

Covid-19 toimenpiteitä koskeva lainsäädäntö asetettiin etusijalla. Siirtohinta HE:n antaminen siirtyi syksylle. Puhtaanenergian paketin vaatimia lainsäädäntömuutoksia on edistetty keväällä, mutta tilanne on ruuhkautunut. Ministeriöllä on syksyllä käytössään kuitenkin riittävästi resursseja asioiden eteenpäin viemiseksi.

Datahubin edellyttämien asetusmuutosten (mittaus- ja sanomaliikenneasetus) osalta on käyty keskusteluja Fingridin sekä Energiateollisuus ry:n kanssa kevään mittaan ja keskusteluissa mukana on ollut myös varttitaseen vaatimat muutokset. Valmistelu näiden muutosten osalta on siis aloitettu ja pohjatyö tehty.

Ministeriössä ollaan jaksotettu työtä niin, että syyskuun alussa on käyty läpi kolmen uudistushankkeen sisällöllisiä näkökulmia ja pykälätekstejä. Tarkoituksena on, että seuraavassa vaiheessa katsotaan (lokakuu) juristien kanssa tarvittavia muutostarpeita läpi lain kirjoittamisen näkökulmasta. Tämän jälkeen Rajala ja Kanerva tekevät perustelumuiiston ja esittelyaineistot tarvittavien muutosten osalta, eikä aikaa ole enää tarvetta käyttää sisällöllisiin pohdintoihin. Toteutustapa muutosten osalta on kuitenkin haasteena, sillä työn alla on kolmeen eri uudistukseen liittyviä asioita, jotka tapahtuvat eri aikoihin ja tämä tulee osaltaan ottaa huomioon. Ministeriö pyrkii löytämään ratkaisun, joka tukee kaikkia uudistusten aiheuttamia muutostarpeita.

Rajala kertoi, että ministeriön puolella EU:n asettamien aikataulujen puolelta on priorisoitava muitakin uudistushankkeita. Kolme hallituksen esitystä on siis tulossa syksyn aikana: siirtohinnoista, puhtaanenergian paketin direktiivi muutoksista sekä tehoreservilain muutoksista. Ministeriö pyrkii tekemään parhaansa, ettei lainsäädännön osalta tulisi viivästyksiä, jotka vaikuttaisivat datahub-projektin aikatauluihin.

8 Muut asiat

Ei noussut esiin muita asioita.

9 Kokouksen päättäminen ja seuraava kokous

Seuraava kokous sovittiin pidettäväksi joulukuun puolivälissä. Sihteeri lähettää Doodle-kyselyn sopivista kokousajankohdista.

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14.38.

Liitteet Esitysmateriaali

Jakelu Seurantaryhmä
Pasi Lintunen
Fredrik Södö
Marko Juslin
Esa Pietarinen